nieuws

ILVO is waakzaam voor de aanwezigheid van Xylella

nieuws

In Italië en in Frankrijk maakt men zich grote zorgen over uitbraken van de nieuwe schadelijke plantenbacterie Xylella fastidiosa. De eerste ziekte-uitbraak in de EU, anderhalf jaar geleden begonnen in de hak van Italië, veroorzaakt er bijzonder grote schade aan olijfbomen. Eeuwenoude bomen die zijn uitgegroeid tot erfgoed leggen in snel tempo het loodje. Europa heeft dwingende noodmaatregelen uitgevaardigd om ziekteverspreiding in en buiten het mediterraan gebied te verhinderen. Een ziekte die in een warm klimaat olijfbomen aantast, lijkt niet meteen onze zorg. Helaas is het tegendeel waar. De ziekte kan voorkomen op meer dan 300 waardplanten uit 60 botanische families. Het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek onderzoekt 'verdachte', planten met verdrogingsverschijnselen maar heeft tot dusver geen Xylella aangetroffen. Aangezien de boomkwekerij het grootste risico loopt, worden zij binnenkort uitgebreid geïnformeerd via het ledenblad van siertelersvereniging AVBS.

14 AUGUSTUS 2015 – LAATST BIJGEWERKT OM 14 SEPTEMBER 2020 14:31

Lees meer over:
onderzoek
sierteelt

In Italië en in Frankrijk maakt men zich grote zorgen over uitbraken van de nieuwe schadelijke plantenbacterie Xylella fastidiosa. De eerste ziekte-uitbraak in de EU, anderhalf jaar geleden begonnen in de hak van Italië, veroorzaakt er bijzonder grote schade aan olijfbomen. Eeuwenoude bomen die zijn uitgegroeid tot erfgoed leggen in snel tempo het loodje. Europa heeft dwingende noodmaatregelen uitgevaardigd om ziekteverspreiding in en buiten het mediterraan gebied te verhinderen. Een ziekte die in een warm klimaat olijfbomen aantast, lijkt niet meteen onze zorg. Helaas is het tegendeel waar. De ziekte kan voorkomen op meer dan 300 waardplanten uit 60 botanische families. Het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek onderzoekt 'verdachte', planten met verdrogingsverschijnselen maar heeft tot dusver geen Xylella aangetroffen. Aangezien de boomkwekerij het grootste risico loopt, worden zij binnenkort uitgebreid geïnformeerd via het ledenblad van siertelersvereniging AVBS.
Terwijl Xylella fastidiosa in Zuid-Europa al voor lichte paniek zorgt bij olijfolieproducenten is de plantenziekte in ons land nog een nobele onbekende. "Lang hebben we gedacht dat Europa er in zijn geheel niet mee te maken zou krijgen omdat het klimaat de bacterie hier minder goed gezind is en de insecten die de bacterie overdragen er minder rondvliegen", vertelt Johan Van Vaerenbergh, groepsleider Bacteriologie op het Diagnosecentrum voor Planten (de 'Plantenkliniek') van de Vlaamse onderzoeksinstelling ILVO. IJdele hoopt, zo blijkt nu.
De eerste uitbraak met verwoestende gevolgen trof anderhalf jaar geleden de olijfbomenplantages in het zuiden van Italië. Door de beperkte maatregelen om de ziekte aan te pakken, steeg het aantal geïnfecteerde olijfbomen van enkele tienduizenden in 2013 tot

meer dan een miljoen in het voorjaar van 2015. Dat is ongeveer tien procent van het totaal aantal olijfbomen in de regio. Aantastingen zijn sindsdien ook aangetroffen op een tiental verschillende mediterrane sierplanten in Italië. Dit rampzalige organisme zou Italië hebben bereikt vanuit Latijns-Amerika. Enkele weken geleden werd een andere stam van dezelfde plantenbacterie aangetroffen op vleugeltjesbloem (Polygala myrtifolia) die groeit op het Franse eiland Corsica.
Wellicht heeft Xylella al veel eerder voet aan grond gezet in Europa. De ILVO-onderzoeker spreekt dat vermoeden uit vanwege de problemen die er al langer zijn met de ziekte in de Verenigde Staten. Door de handelsstromen tussen de EU en de VS geraakt zo'n bacterie gemakkelijk hier. Maar zolang de bacterie geen schade veroorzaakt in plantenkwekerijen of in commerciële gewassen kan ze onder de radar blijven. Nu de producenten van olijfolie in Zuid-Europa gealarmeerd zijn, is dat wel even anders.
Alert zijn ze ook bij het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek. "We screenen planten die we vanwege hun ziektebeeld verdenken van een aantasting door Xylella fastidiosa. Onze focus ligt op de producten van de boomkwekerij, de houtachtige sierplanten die je in tuincentra aantreft maar ook in groen in het stedelijk landschap. We weten namelijk dat de ziekteverspreiding in Amerikaanse steden groot is", vertelt Van Vaerenbergh. De stalen worden aangeleverd door de controleurs van de dienst plantengezondheid van het Voedselagentschap. Tot dusver leverde die screening op eigen bodem niets op, gelukkig maar.
In opdracht van de federale overheid levert ILVO ook een belangrijke bijdrage aan de ontrafeling van het gedrag van Xylella fastidiosa in zijn waardplanten. Nu de ziekte opdook in Zuid-Europa wil men hier goed voorbereid zijn, zelfs al is de te verwachten schade hier minder groot. Ons kouder klimaat leent zich minder voor ziekteontwikkeling. Bovendien worden hier geen olijven of citrusvruchten geteeld, maar de almaar groeiende Belgische wijngaarden kunnen wel met de bacterie af te rekenen krijgen. De bacterie kan nog heel wat andere planten aantasten – "meer dan 300 waardplanten uit 60 botanische families", dixit Van Vaerenbergh – en een geschikte strategie om de ziekte te beheersen, is vooralsnog niet voor handen. Er zijn dan ook Europese onderzoeksnetwerken opgericht rond het probleem.
"Bij ILVO onderzoeken we hoe verschillende varianten van Xylella zich gedragen in planten die in onze regio courant aanwezig zijn. In theorie zou de schade in ons kouder klimaat beperkt moeten blijven omdat planten in winterrust gaan en dat de overlevingskansen van de bacterie zou verkleinen." De meest noordelijke vaststelling van Xylella-symptomen werd gedaan in Amerikaanse olm op ongeveer 50° noorderbreedte in de Canadese provincie Saskatchewan."
Xylella fastidiosa hebben we 'te danken aan' dwergcicaden, enkele millimeters grote insecten die voor een snelle verspreiding kunnen zorgen. De symptomen van de ziekte zijn bladeren die beginnen te verdrogen vanaf de randen, waarna de volledige plant verdroogt en sterft. "Het ziektebeeld is vrij makkelijk te herkennen maar lastig is dat verdroging van een plant zo vele oorzaken kan hebben", zegt Johan Van Vaerenbergh.
Binnenkort zal er over de nieuwe plantenziekte een uitgebreid artikel verschijnen in Sierteelt & Groenvoorziening, het ledenblad van sectorvereniging AVBS. De sierteelt, meer bepaald de boomkwekerij, loopt namelijk het grootste risico om met Xylella geconfronteerd te worden. Enerzijds omdat zij waardplanten telen, anderzijds omdat het risico op ziekte-insleep groot is vanwege de frequente handel die met boomkwekerij gepaard gaat. Handel en transport hebben al vaker aanleiding gegeven tot problemen in de plantengezondheid.

Beeld: Brian Olson - Oklahoma State University

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:
screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |